

KUMPPANUUSHANKE
VERSO

2009 - 2013

Rovaniemi

MoniNet

www.rovala.fi

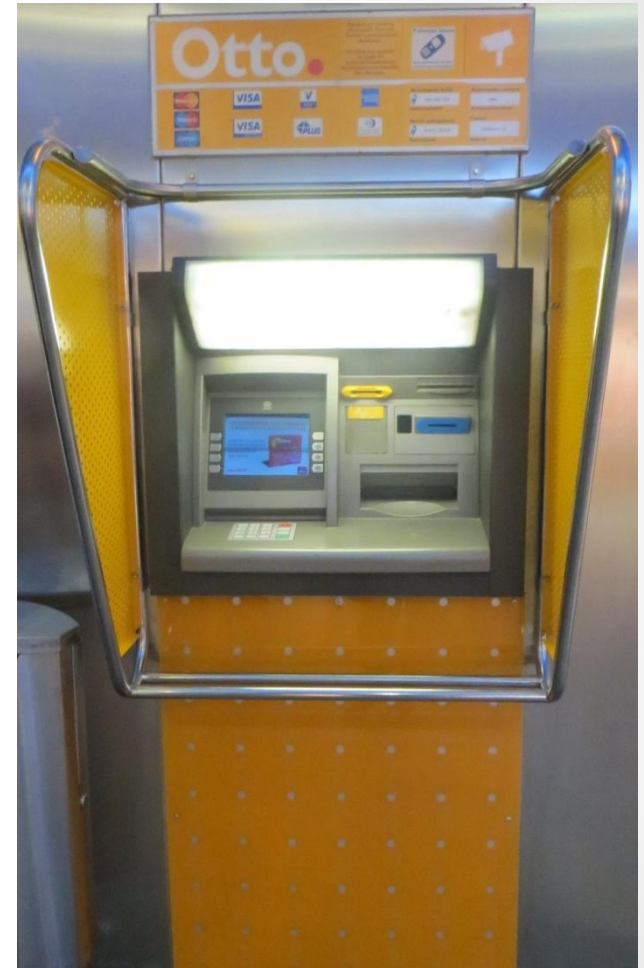
Kauppa

- Raha
- Kaupat
- Alennukset ja tarjoukset
- Asiointi kaupassa
- Erilaisia elintarvikkeita
- Pullonpalautus

Raha

- Suomessa käytettävä valuutta on euro (€). Euroon siirryttiin vuonna 2002.
- Käteistä voi nostaa pankista tai Otto-automatista.

Kauppojen logoja

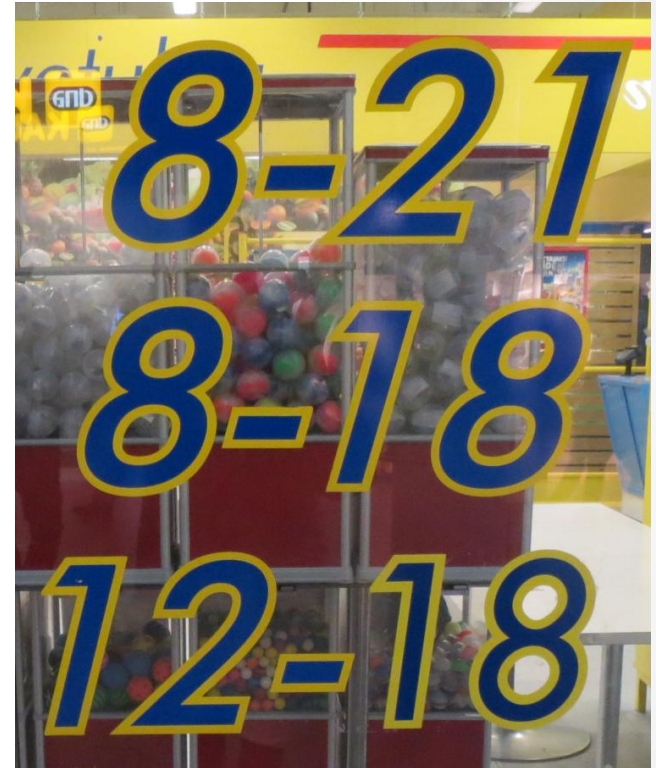

Kauppoja Rovaniemellä

Aukioloajat

- Kaupoilla on eri aukioloaikoja. Monet ruokakaupat ovat nykyään auki myös sunnuntaisin.
- Kuvassa olevat aukioloajat tarkoittavat, että kauppa on auki maanantaista perjantaihin kello 8–21, lauantaisin kello 8–18 ja sunnuntaisin kello 12–18.
- Joulun aikaan ja kesällä marketit ovat usein pidempään auki kuin muulloin.

Alennukset ja tarjoukset

- Kun teet ostoksia, vertaile hintoja ja tutustu tarjouksiin.
- Osalla kaupoista on etukortteja, joilla saa myös tarjouksia esim. ruokatarvikkeista.
- Kauppaan mennessä on hyvä tehdä ostoslista sekä suunnitella mitä ruokia aikoo tehdä esim. seuraavan viikon aikana.

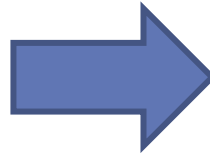
Kaupassa asiointi

- Jos menet kauppaan autolla, muista pysäköidessä katsoa tarvitseeko auton tuulilasiin laittaa pysäköintikiekko tai onko parkkipaikka maksullinen.
- Kauppaan on hyvä ottaa mukaan omat kauppakassit. Aina ei tarvitse ostaa uutta muovikassia.

Säilytyslokerot kaupassa

- Jos olet tehnyt ostoksia muissa kaupoissa, oman kauppakassin voi halutessaan jättää säilytyslokeron, joka toimii usein pantilla.

Ostoskärry ja -kori

- Kaupassa ostokset voi kerätä ostoskärryyn tai -koriin.
- Ostoskärryyn tarvitaan usein kolikko tai pantti.

Opasteet

- Ruokakaupoissa on opasteet, joiden avulla löytää eri tuotteet.
- Hedelmiä ja vihanneksia ostettaessa tuotteet täytyy punnita.
- Tuotteesta ilmoitetaan vähintään alkuperämaa, kilohinta sekä vaakanumero.
- Seuraavassa diassa on esitetty, miten punnitseminen tapahtuu.

Punnitseminen

Tuotteiden logoja

Tunnistatko näitä logoja?
Missä tuotteissa näitä logoja näkee?

Suomalaiset tuotteet

- Näistä merkeistä tunnistaa suomalaiset tuotteet.

Sydänmerkki

- Sydänmerkki kertoo, että tuotteessa on vähemmän rasvaa, suolaa tai sokeria tai siinä on enemmän kuitua kuin vertailtavassa tuotteessa.
- Kovan rasvan ja suolan liiallista käyttöä tulisi välttää.
- Kannattaa siis suosia sydänmerkillä merkittyjä tuotteita, jos haluat syödä terveellisemmin.

Maitotuotteita

Maitotuotteita on paljon erilaisia: rasvaton maito, kevytmaito, täysmaito, Hyla-maito, laktoositon maitojuoma, luomumaito, ykkösmaito, jne. Myös piimälaatuja on monia erilaisia.

Erilaisia levitteitä

- Levitteitä on myös paljon erilaisia.
  - Runsassuolainen, normaalisuolainen tai vähäsuolainen
  - Normaaliarasvainen tai vähärasvaisempi
  - Vähälaktoosinen tai laktoositon
  - Maidoton
  - Soijaton
  - Munaton
  - Gluteeniton

Lihat tuotteita

- Lihatuotteissa on aina merkitty lihan alkuperämaa (ja usein paikkakunta), valmistuspäivä, viimeinen käyttöpäivä ja ravintosisältö.
- Tuotteet, joiden viimeinen käyttöpäivä on lähellä, ovat usein alennuksessa.

Leikkeleitä

Leikkeleissä kuten muissakin lihatuotteissa ilmoitetaan:

- liha, josta tuote on valmistettu
- valmistuspäivämäärä ja viimeinen käyttöpäivä
- ravintosisältö

Pakkaamattomat elintarvikkeet

Pakkaamattomia tuotteita on myynnissä mm. torilla ja kaupan irtomyyntitiskillä.

Pakkaamattomista elintarvikkeista pitää lain mukaan olla tiedossa:

- tuoreen kalan ja kasviksien alkuperämaa
- laatuluokka

Kassalla

- Kun ostokset on tehty, ne maksetaan kassalla.
- Maksamiseen voi käyttää käteistä tai pankkikorttia. Pankkikorttia käytettäessä täytyy muistaa tunnusluku (pin-koodi).
- Kuitti on hyvä ottaa ja tarkistaa, että se on oikein.
- Joskus henkilöllisyys täytyy todistaa ostoksia tehdessä (esim. osamaksu, alkoholin ja tupakkatuotteiden ostaminen).

Pullonpalautus

- Kaikissa ruokakaupoissa on pullonpalautuspisteet.
- Pullonpalautusautomaatteihin voi palauttaa juomatölkit sekä lasi- ja muovipullot.
- Pullonpalautuskuitin voi viedä kassalle ja vähentää saadun summan esimerkiksi ruokaostoksista.

Pullonpalautus

- Syötä tuotteet pohja edellä aukkoon. Kun olet palauttanut kaikki pullot, paina nappia ja ota kuitti.

Palautusautomaatti hyvittää pantin Palpan kierrätysjärjestelmään kuuluvista kierrätysmuovi- ja lasipulloista sekä tölkeistä, joista olet maksanut pantin tuotetta ostaessasi ja jotka ovat palautettaessa tyhjiä ja alkuperäisessä muodossa. Etiketin ja EAN-koodin on oltava ehjiä.

PANTTIARVOT

KIERRÄTYSMUOVIPULLOT

• 0,35 l tai alle	0,10 €
• yli 0,35 l alle 1,0 l	0,20 €
• vähintään 1,0 l	0,40 €

UUELLEENTÄYTETTÄVÄT LASIPULLOT

• alle 1,0 l	0,10 €
• korit	2,20 €

TÖLKIT

• kaikki koot	0,15 €
---------------	--------

KIERRÄTYSLASIPULLOT

• kaikki koot	0,10 €
---------------	--------

Huom!
Palautusautomaatille voit palauttaa myös Alkosta ostamasi pullot ja tölkit.

Lisätietoja

- Käteisen nostamista Otto-automaatista voi harjoitella osoitteessa <http://otto.fi/otto/virtuaali-otto/>
- Lisätietoa Sydänmerkistä:
<http://www.sydanmerkki.fi/>
- Lisätietoa pullonpalautuksesta sekä tölkkien ja pullojen kierrätyksestä:
<http://pantilliset.fi/>
- Kuvalähteet:
Diat 4, 6–13, 17–20, 22, 23 (oikeanpuoleinen kuva), 24–25:
Kumppanuushanke Verso

KUMPPANUUSHANKE
VERSO

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013